

Ko Hono Paaki 'o e Tohi 'a Molomoná

Hili hono fakasítu'a'i 'e ha kau faipulusi 'e toko tolu 'a Siosefa Sāmita, na'e loto 'a 'Ekipeti Kalanitiini 'i Palemaila, Niu Toké ke ne paaki 'a e Tohi 'a Molomoná. Ko ha ngāue lahi 'a hono pākí, na'e laka hake 'i he liunga uá 'a e lahi 'o e ngāue ki hono pākí 'i he taimi ko íá

Tohi Totonu (manuscript) 'e ua:

- **'Uluaki Tatau 'o e Tohi Totonú:**

Na'e hiki 'e ha kau tangata tohi 'e toko tolu pe lahi ange lolotonga hono liliu mo tala-kae-tohi 'e Siosefa Sāmitá.

- **Tohi Totonu 'a e Faipākí:**

Ko ha tatau 'o e 'uluaki tohi na'e fa'u 'e 'Ōliva Kautele mo ha ongo tangata tohi makehe 'e toko ua

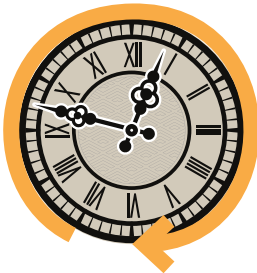

Fokotu'utu'u ke Pākí: Na'e hanga 'e Sione Kilipeti, 'ētita 'o e Tohi 'a Molomoná, 'o tānaki atu ha ngaahi palakalafi, mata'itohi lahi, faka'ilonga lea, mo fakatonutonu 'a e sipelá.

Lōloa 'o e pulusinga 'uluaki: **peesi 'e 590.**

Ko e pulusinga 'uluaki na'e **ngaohi nima pē.**

Vave 'o e pākí: la'ipepa 'e fā 'i he tafa'aki 'e taha 'i he miniti. **la'ipepa 'e 185,000** ke paaki e tatau 'e 5,000 'o e tohi.

Na'e ngāue 'a e kau ngāue paaki femo'uekiná 'i ha **houa 'e 11 he 'aho, 'aho 'e ono he uike.**

Taimi Pākí: **māhina 'e fitu.**

Faka'avalisi 'o hono paaki 'o ha tohi 'i he 'unaiteti Siteití 'i he 1820 tupú: ko e meimei **tatau 'e 2,000.**

Pulusinga 'uluaki 'o e Tohi 'a Molomoná: **tatau 'e 5,000.**

1981: 'oku fakafuofua na'e paaki 'e he Siasí ha **tatau 'e 27,249,000** 'o e Tohi 'a Molomoná.

2011: na'e laka hake 'i he **tatau 'e 150,000,000** 'o e Tohi 'a Molomoná na'e paaki 'e he Siasí 'i ha lea fakafonua 'e 110.